

Klachtnummer 2023/133

Advies aan:

het bestuur van [bestuur] te [vestigingsplaats] (verder: het bestuur)

inzake

de klacht van [klager] (verder: klager), vader van [ex-leerling], voormalig leerling van [school] te [vestigingsplaats] (verder: de school).

I. Verloop van de klachtenprocedure

De landelijke klachtencommissie voor het katholiek onderwijs (verder: de Commissie) heeft op 12 juni 2023 de klacht en het ingevulde klachtenformulier ontvangen. De klacht is gericht tegen [bestuurder], bestuurder van het bestuur (verder: de bestuurder) en [directeur], directeur van de school (verder: de directeur). De Commissie heeft op 5 juli 2023 een verweer ontvangen.

Klager en verweerder zijn in de gelegenheid gesteld hun standpunten nader toe te lichten tijdens een besloten hoorzitting op 9 oktober 2023. Tijdens deze hoorzitting waren aanwezig:

- klager;
- de bestuurder;
- de directeur.

II. Standpunt van klager

[ex-leerling] heeft een lichte vorm van autisme. Onrecht kan hij niet goed plaatsen of verwoorden waardoor hij kan vastlopen. De zorg die [ex-leerling] nodig heeft is bekend op school.

Het klopt dat [ex-leerling] tijdens het schoolkamp met medeleerlingen snoep heeft gestolen in een nabijgelegen supermarkt. Wat [ex-leerling] gedaan heeft is niet toelaatbaar. Klagers is dan ook direct na het ophalen van [ex-leerling] doorgereden naar de supermarkt om het gesprek aan te gaan met de bedrijfsleider.

Op de terugweg in de auto zat [ex-leerling] te trillen. Zijn ogen draaiden en er kwam geen woord uit. Klager maakte zich erg zorgen. [ex-leerling] had alleen een boterham gekregen als avondeten en had nog niets gedronken. [ex-leerling] was erg van slag en was bang dat hij geen radioloog meer kon worden.

Klager heeft hem uitgelegd dat wat hij gedaan had niet kon. Dat begreep hij.

[ex-leerling] wist niet dat het verlaten van het kampterrein niet was toegestaan.

Het feit is niet goed te praten. Met een goede nachtrust de dag voor de diefstal was het echter waarschijnlijk wel anders verlopen. Rust zorgt ervoor dat kinderen goed kunnen nadenken en goede beslissingen kunnen maken. [ex-leerling] heeft in de nacht van woensdag op donderdag erg weinig slaap gehad. Er was volgens [ex-leerling] veel herrie op de gang, waardoor hij niet kon slapen. Het is begrijpelijk dat kinderen even willen dollen, maar op een gegeven moment is het tijd dat het rustig is in de slaapvertrekken. Er waren geen slaapplekken van begeleiders bij de kinderen. Er was onvoldoende toezicht.

Op weg naar de supermarkt zijn de jongens betrappt door een stagiaire. Zij heeft de jongens niet aangesproken maar de leerkrachten op het schoolkamp gebeld. Klager vraagt zich af waarom de stagiaire de kinderen niet direct heeft kunnen tegenhouden, dan had er een hoop leed voorkomen kunnen worden.

Zodra de jongens weer terug waren op het terrein werden ze gezamenlijk ondervraagd in een aparte ruimte. Er waren vijf volwassenen bij aanwezig. Drie leerkrachten hebben vragen gesteld om te achterhalen wat er was gebeurd. Het voelde voor [ex-leerling] zeer bedreigend dat hij werd ondervraagd door zoveel volwassenen. Een gesprek met drie kinderen en één leerkracht zou een veilige situatie zijn geweest. Onder bedreigende omstandigheden gaan kinderen zichzelf beschermen. Dat is hier ook gebeurd.

Tijdens het gesprek met de drie jongens en de vijf volwassenen is er gesproken over camerabeelden. Tegen de jongens is gezegd dat de camerabeelden wel even opgevraagd gingen worden bij de supermarkt. Ten eerste mag dit niet zonder toestemming van de politie. Daarnaast is dit ontoelaatbaar gedrag. De jongens zijn hierdoor onder druk gezet om te bekennen. Iets wat schade tot gevolg heeft gehad. Het feit dat hen geen gezonde maaltijd voorgezet is en ze geen drinken hebben gekregen is ook te bizar voor woorden.

De directie heeft besloten dat de kinderen onmiddellijk het kamp moesten verlaten. Dat is een disproportioneel zware straf, zeker gelet op de kwetsbaarheid van [ex-leerling]. De leerkracht van [ex-leerling] heeft dit telefonisch aan klager gemeld. Klager was met stomheid geslagen en heeft met de leerkracht gesproken over de gevolgen van dit besluit voor [ex-leerling]. Klager heeft vervolgens met de directeur gesproken en haar alternatieve maatregelen voorgelegd. De directeur heeft na beraad gemeld dat zij bij de maatregel bleef. [ex-leerling] werd naar huis gestuurd van een kamp dat hij maar één keer zou meemaken. Dit had anders gekund. Door de keuze van de directeur zijn drie jongens beschadigd.

III. Standpunt van verweerder

Van 31 mei tot 2 juni 2023 is groep 8 op kamp geweest. Op dag twee heeft zich een incident voorgedaan waarbij [ex-leerling] betrokken was. Eén van de medewerkers van de school die op weg terug naar huis was, zag [ex-leerling] en twee andere leerlingen langs de kant van de weg lopen. Het verlaten van het terrein van het kamp is niet toegestaan. De leerlingen verklaarden een stukje te zijn gaan wandelen en gaven aan dat ze daar geen toestemming voor hadden. Eén van de leerlingen had een rugzak bij zich.

Bij terugkeer op de kamplocatie viel het een leerkracht op dat de rugzak die een van de leerlingen eerder droeg verdwenen was. Omdat de leerlingen zonder toestemming het kampterrein hadden verlaten zijn de leerkrachten het gesprek aangegaan met de leerlingen, en dus ook met [ex-leerling]. De eigen leerkracht van [ex-leerling] heeft met [ex-leerling] gesproken. De leerlingen gaven aan dat ze een stukje waren gaan wandelen omdat ze de kamplocatie saai vonden. Toen er naar de rugzak werd gevraagd liep een van de leerlingen naar beneden om deze te halen. Bij het openen van de rugzak bleek er snoep en chips in de rugzak te zitten. De leerlingen vertelden dat zij bij de supermarkt waren geweest en dit hadden betaald met geld dat ze met een heitje voor een karweitje hadden verdiend. Het is niet toegestaan dat leerlingen geld naar het schoolkamp meenemen.

Bij het hek werden door de leerkrachten nog andere producten gevonden. De leerlingen werden nogmaals gevraagd hoe zij aan deze producten kwamen. Zij gaven aan dit gekocht te hebben van het geld. De leerlingen werd gevraagd of ze een bonnetje hadden en hoeveel wisselgeld ze hadden gekregen maar konden dat niet beantwoorden. De leerlingen ontkenden dat ze iets hadden gestolen in de supermarkt.

Omdat de leerlingen een aantal kampregels hadden overtreden (zoals het kampterrein verlaten en het meenemen van geld op kamp) werd aan de leerlingen gevraagd om na te denken over een gepaste consequentie. Op dat moment hebben de leerkrachten de directeur geïnformeerd.

Daarnaast werd er contact gelegd met de supermarkt om navraag te doen of de leerlingen inderdaad alles wat ze bij zich hadden ook daadwerkelijk hadden betaald. De supermarkt gaf aan dat ze de camerabeelden gingen bekijken.

Er werd vervolgens weer met de leerlingen gesproken en gevraagd of ze echt eerlijk waren geweest. Bovendien werd aangegeven dat de supermarkt de camerabeelden aan het bekijken was. Na deze mededeling gaf één leerling toe sommige producten te hebben gestolen en sommige te hebben betaald. [ex-leerling] gaf vervolgens aan dit ook te hebben gedaan. Even later belde de supermarkt en bevestigde wat de leerlingen zelf ook al hadden toegegeven: een aantal producten waren betaald en een aantal waren gestolen.

De leerkrachten die mee op kamp waren hebben contact opgenomen met de directeur om te overleggen over een passende sanctie voor deze jongens. De directeur heeft vervolgens contact opgenomen met de bestuurder, om de situatie te bespreken. Samen hebben zij besloten dat een passende sanctie was dat de leerlingen naar huis werden gestuurd. De leerlingen dienden diezelfde avond opgehaald te worden door hun ouders en werden de volgende dag op school verwacht. Zij konden dan meedraaien met een andere klas. Op het kamp werd er een gesprek gevoerd tussen de leerling, diens ouders en de leerkracht. Daarin werd gesproken over de situatie en de consequenties van het gedrag van de leerling. Ook werden de ouders samen met hun kind voor de volgende dag uitgenodigd voor een gesprek met de directeur.

Er is vervolgens contact opgenomen met klager. Klager gaf aan dat hij het niet eens was met de sanctie. De leerkrachten hebben klager doorverwezen naar de directeur. De directeur heeft contact opgenomen met de bestuurder om te bespreken of de sanctie voor [ex-leerling] anders zou moeten zijn dan voor de andere jongens. Zij vonden de situatie echter ernstig en zagen geen reden waarom [ex-leerling] anders behandeld zou moeten worden dan de andere leerlingen. Zij bleven bij hun besluit om [ex-leerling] naar huis te sturen.

De directeur heeft klager over het besluit geïnformeerd en aangegeven in gesprek te willen gaan hoe [ex-leerling] het beste te kunnen begeleiden. Klager gaf duidelijk aan dat hij niet wilde dat er nog met [ex-leerling] werd gesproken die namiddag en dat hij [ex-leerling] direct kwam halen. Er heeft dus geen gesprek plaatsgevonden tussen de leerkracht van [ex-leerling], [ex-leerling] zelf en klager op het kamp. De volgende dag is [ex-leerling] niet op school verschenen. Klager is zonder [ex-leerling] op de afspraak met de directeur verschenen. Het gesprek ging over het incident en de reden waarom er gekozen was voor het verwijderen van [ex-leerling].

De bestuurder heeft erkend dat er op een aantal punten anders gehandeld had kunnen worden. Dit betreft het spreken met de leerlingen. Dit had één op één moeten gebeuren in plaats van in groepsverband. Ook had er direct contact opgenomen moeten worden met ouders toen er werd vermoed dat er sprake was van diefstal.

Tot slot zouden de kampregels vaker herhaald moeten worden op kamp en voorafgaand aan het kamp duidelijk met ouders en kinderen moeten worden gedeeld.

De stelling dat [ex-leerling] niets te eten en te drinken heeft gekregen die avond is onjuist. De school heeft de leerlingen eten en drinken aangeboden toen er met hen werd gesproken en toen ze op hun ouders moesten wachten.

De leerlingen, en dus ook [ex-leerling], zijn streng toegesproken toen de leerkrachten erachter kwamen dat zij gelogen en gestolen hadden. Dit is op een pedagogisch verantwoorde manier gebeurd. Verweerder had meer willen doen, zoals een gesprek op de namiddag op het kamp en de volgende dag op school met de directeur. Zo had verweerder ervoor kunnen zorgen dat [ex-leerling] beter begreep waarom hij naar huis werd gestuurd. Klagers hebben dit echter geweigerd. Verweerder is niet nalatig geweest in haar zorg.

Verweerder mag zelf haar sancties bepalen. Het gaat hier om een serieus incident. Diefstal en er daarna over liegen is ontoelaatbaar en dient gesanctioneerd te worden. Er is die avond een weloverwogen afweging gemaakt en tot deze sanctie besloten. Er heeft tussen de directrice en de bestuurder overleg plaatsgevonden alvorens het besluit is genomen om de leerlingen naar huis te sturen. De leerlingen zijn niet geschorst. Zij dienden zich de volgende dag weer op school te melden en zouden met een andere klas meedraaien. De sanctie was proportioneel gezien de overtreding.

Er was voldoende begeleiding op het kamp; zeven begeleiders voor 47 leerlingen. Het is onmogelijk om alle leerlingen continu in de gaten te houden. Dit is ook niet nodig bij deze leeftijdsgroep. Van leerlingen in de leeftijd van 12 jaar mag je verwachten dat zij enigszins zelfstandig zijn en begrijpen wat wel en niet kan. De leerlingen wisten bijvoorbeeld dat, wanneer zij naar het speelveldje behorende bij de accommodatie wilden gaan, zij dit moesten vragen. Ook was de regel dat ze bij twijfel moesten vragen. [ex-leerling] wist dus dat hij het terrein niet mocht verlaten. Mocht dit toch niet geheel duidelijk zijn geweest dan had hij dit kunnen vragen.

Daarbij is het voor iedere leerling van 12 jaar duidelijk dat stelen in geen enkele situatie mag. Dit heeft niets met toezicht te maken. Klager doet het in zijn klacht voorkomen dat dit te wijten zou zijn aan vermoeidheid door slaapttekort en dat er onvoldoende toezicht is geweest op de slaapzalen. Slaapttekort hoort erbij op een kamp. De nacht ervoor zijn er inderdaad leerlingen geweest die het stoer vond om te proberen de hele nacht wakker te blijven. Dit hoort erbij op een kamp en op die leeftijd. Omdat deze leerlingen geen grote overlast veroorzaakten heeft de collega die de 'mannengang' die nacht in de gaten hield niet ingegrepen. Wel heeft hij de leerlingen aangemoedigd om te gaan slapen en rustig in hun kamer te blijven.

IV. Overwegingen van de Commissie

De Commissie stelt op basis van de stukken en het ter zitting verhandelde vast dat de klacht van klager met name betrekking heeft op de volgende onderdelen:

1. De procedure tot het opleggen van een maatregel was onzorgvuldig.
2. [ex-leerling] is buitenproportioneel zwaar gestraft.
3. De school is tekortgeschoten in de verzorging en het toezicht tijdens kamp.

Ad 1. De procedure tot het opleggen van een maatregel was onzorgvuldig

Klager stelt dat de procedure die heeft geleid tot het opleggen van de maatregel onzorgvuldig is geweest. Hierbij doelt klager onder meer op het onder druk horen van de kinderen en het dreigen met het bekijken van camerabeelden.

Verweerder heeft erkend dat het beter zou zijn geweest als zij één op één met de kinderen zou hebben gesproken. Daarnaast geeft zij aan dat zij de ouders, toen zij vermoedde dat sprake was van diefstal, hiervan direct op de hoogte had moeten stellen. Tot slot stelt verweerder dat zij voortaan de

kampregels en de consequenties van het overtreden van deze regels voorafgaand aan het kamp aan ouders en leerlingen zal toesturen en tijdens het kamp zal herhalen. Voor het overige is verweerder van mening dat zij zorgvuldig heeft gehandeld.

Vastgesteld kan worden dat verweerder ten aanzien van het horen van de kinderen, het tijdig informeren van ouders en het kenbaar maken van de kampregels (en de consequenties van het overtreden hiervan) zelf vindt dat zij hierin anders had moeten handelen. Daar staat tegenover dat verweerder snel moest handelen en weinig tijd had om een zorgvuldige besluitvormingsprocedure in te richten. Dat achteraf kan worden geconcludeerd dat een (nog) betere aanpak mogelijk was, maakt niet dat de klacht om deze reden gegrond is. De onzorgvuldigheden zijn van beperkte betekenis en doen niet af aan hetgeen hierna is vermeld.

De Commissie is van oordeel dat verweerder voldoende zorgvuldig heeft gehandeld. De leerkrachten, directeur en bestuurder zijn veelvuldig met elkaar in contact geweest en hebben in kort tijdsbestek alle benodigde procedurestappen doorlopen. Op verzoek van klager heeft bovendien een heroverweging plaatsgevonden.

De Commissie merkt in dit kader op dat het een gemiste kans is dat klager bij het ophalen van [ex-leerling] niet in gesprek is gegaan met de leerkrachten. Een dergelijk gesprek had wellicht kunnen bijdragen aan wederzijds begrip voor elkaars standpunten.

Dit klachtonderdeel is ongegrond.

Ad 2. [ex-leerling] is buitenproportioneel zwaar gestraft

Klager is van mening dat wat [ex-leerling] gedaan heeft niet goed te praten valt. Desalniettemin vindt hij de door verweerder opgelegde maatregel buitenproportioneel. Klager geeft aan dat er voldoende alternatieve maatregelen voorhanden waren.

De Commissie stelt vast dat tussen partijen niet ter discussie staat dat [ex-leerling] de regels heeft overtreden; hij heeft zonder toestemming het kampterrein verlaten, heeft gestolen en hierover gelogen. Duidelijk is ook dat het niet kunnen meemaken van de afsluitende avond op het schoolkamp een zware maatregel is, zeker voor iemand als [ex-leerling]. Het is echter aan verweerder om binnen de grenzen van haar beleidsvrijheid te bepalen of die maatregel opgelegd wordt. Verweerder heeft alternatieve maatregelen afgewogen maar had de vrijheid om deze niet passend bij de ernst van het incident te vinden.

De Commissie komt -alle omstandigheden afwegend- tot de conclusie dat verweerder binnen de grenzen van haar beleidsvrijheid is gebleven. Van een buitenproportionele sanctie is geen sprake.

Dit klachtonderdeel is ongegrond.

Ad 3. Onvoldoende toezicht en verzorging

Klager stelt dat de school onvoldoende heeft toegezien op de nachtrust van de leerlingen, dat [ex-leerling] geen eten en drinken heeft gekregen na het incident en dat er onvoldoende toezicht was op de leerlingen. Verweerder geeft aan dat een zekere mate van slaaptkort erbij hoort op kamp en dat dit geen excuus is voor hetgeen de jongens hebben gedaan. Daarnaast hebben de jongens wel degelijk eten en drinken aangeboden gekregen. Bovendien was er voldoende toezicht.

De Commissie stelt vast dat partijen van mening verschillen en elkaar tegenspreken voor wat betreft de vraag of er al dan niet eten en drinken is aangeboden aan de jongens na afloop van het incident.

De Commissie kan onvoldoende beoordelen wat zich feitelijk heeft voorgedaan. Op basis van de stukken acht de Commissie geen redenen aanwezig om de geloofwaardigheid van de ene partij boven die van de andere partij te stellen.

Wat betreft de klacht dat er onvoldoende toezicht was op de leerlingen stelt de Commissie het volgende. Er waren voldoende volwassenen namens de school aanwezig om toezicht te houden op de leerlingen. Op de groep van 47 leerlingen werd door 7 volwassenen toezicht gehouden. Dit is een gebruikelijke verhouding bij schoolkampen. De regels waren bovendien duidelijk. Dat de leerlingen ongezien van het terrein zijn gegaan betekent niet dat het toezicht niet voldoende was.

Ten aanzien van de nachtrust is de Commissie van oordeel dat niet aannemelijk is gemaakt dat het toezicht op de nachtrust onvoldoende was. Het is aan de school om de mate van toezicht te bepalen. Het is niet gebleken dat de school daarin tekort geschoten is.

Gelet op het bovenstaande zal de Commissie ook dit klachtonderdeel ongegrond verklaren.

V. Het oordeel van de Commissie

De Commissie komt op grond van bovenstaande overwegingen tot het oordeel dat de klacht ongegrond is.

VI. Aanbeveling aan het bevoegd gezag

De Commissie beveelt het bevoegd gezag aan om:

- de schoolkamp regels en mogelijk op te leggen sancties en maatregelen voorafgaand aan het kamp aan ouders en leerlingen beter bekend te maken en gedurende het kamp geregeld te herhalen, en;
- de schoolkamp regels op haar website toegankelijk te maken.

Aldus gegeven op 9 oktober 2023 door mr. M. van der Veen, voorzitter, drs. P. van de Veer en M.J.M. Maas, leden, in tegenwoordigheid van mr. N. Anjema – de Oliveira Costa als secretaris.